

Národní konference Psychoaktivní léky 2020 upozornila na zneužívání farmak v české populaci

Praha, 27.10.2020 – V České republice nadužívá léky, především sedativa a hypnotika, podle odhadů zhruba 900 tisíc lidí. Týká se to jak běžné populace, tak problémových uživatelů jiných návykových látek. Problémy s nadužíváním mají ve vyšší míře ženy, které tvoří větší část pacientů v léčbě závislosti na sedativech a hypnoticích, a populace seniorů. Nadužívání psychoaktivních léků je dlouhodobým problémem, který je třeba systematicky a komplexně uchopit a řešit. Poukázala na to první národní konference věnující se této oblasti – Psychoaktivní léky 2020: Uvedení do reality jejich nadužívání e zneužívání v České republice. Na konferenci přednášeli odborníci z řad lékařů, lékárníků, vědců a zástupců významných partnerských institucí. Online konferenci zorganizoval 27. října Odbor protidrogové politiky Úřadu vlády České republiky pod záštitou premiéra a předsedy Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky Andreje Babiše.

„Nadužívání psychoaktivních léků je poměrně rozsáhlý jev s významnými veřejnozdavotními a ekonomickými dopady. Jedná se o dlouhodobě nedostatečně řešený problém. To potřebujeme změnit. Do léčby v psychiatrických nebo adiktologických ambulancích se ročně dostanou zhruba tři tisíce lidí,“ uvedla ředitelka odboru protidrogové politiky Úřadu vlády ČR a národní protidrogová koordinátorka Jarmila Vedralová. *„Tuto problematiku jsme už v roce 2019 vůbec poprvé zařadili do Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním. Potřebujeme posílit informovanost odborné i laické veřejnosti o rizicích spojených s nadměrným předepisováním těchto léků, a s nadměrným užíváním psychoaktivních léků, zejména opioidních analgetik, sedativ a hypnotik. Také potřebujeme posílit využívání kontrolních nástrojů při regulaci spotřeby léčivých přípravků, jako jsou například e-preskripce nebo registr výdeje léků s omezením. Jsem ráda, že dnešní konference ukázala připravenost a ochotu všech aktérů spolupracovat na hledání vhodných řešení,“* doplnila.

„Oblast problematického užívání psychoaktivních léků je komplexní fenomén, který se týká především nadužívání či zneužívání benzodiazepinových sedativ, Z-hypnotik, v menší míře také opioidních analgetik a dalších skupin léků. Pokud jde o sedativa a hypnotika souhrnně, v posledním desetiletí je pozorován mírný vzestup spotřeby. Odhadem se problematické užívání psychoaktivních léků týká 8-10 % dospělé populace. Problémy s užíváním psychoaktivních léků mají ve vyšší míře ženy (tvoří cca 2/3 pacientů v léčbě závislosti na sedativech a hypnoticích) a starší věkové skupiny,“ uvedl vedoucí Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti Viktor Mravčík.

Pokud jde o změny za nouzového stavu, tak se zdá, že dopady se významně liší podle toho, jak intenzivně lidé užívali návykové látky včetně sedativ a hypnotik už před jeho zavedením. U intenzivních (denních, pravidelných) uživatelů došlo v průměru k nárůstu spotřeby, zatímco u příležitostných a občasných uživatelů došlo ke snížení. U problematických uživatelů tedy dochází

za nouzového stavu spíše ke zhoršení stavu, a tito lidé se mohou ve zvýšené míře dostávat do kontaktu se systémem léčby včetně léčby závislosti.

Na konferenci vedle Jarmily Vedralové a Viktora Mravčíka vystoupil také člen představenstva České lékárnické komory Stanislav Havlíček, který hovořil o bezpečném užívání léků z pohledu lékárníků. O psychoaktivních látkách z perspektivy Státního ústavu pro kontrolu léčiv (SÚKL) promluvila jeho ředitelka Irena Storová. K tématu rozšíření užívání návykových sedativ a hypnotik přednášel psychiatr Martin Konečný. Aleš Rod z Centra ekonomických a tržních analýz hovořil o globálních souvislostech spotřeby psychoaktivních léků z pohledu ekonoma. Podle něj spotřeba psychofarmak, především antidepresiv, vzrostla za posledních 25 let až šestinásobně.

Pohled z praxe na zneužívání psychofarmak nabídl psychiatr Ronald Marek. K problematice se z pohledu dětského psychiatra vyjádřil také Libor Chvíla. Na téma farmakologické podpory při léčbě závislosti na pervitinu hovořil psychiatr a člen Společnosti pro návykové nemoci ČLS JEP Jakub Minařík. O problematice zneužívání léků a alkoholu u seniorů hovořil Richard Krombholz, primář Psychiatrické nemocnice v pražských Bohnicích. Konferenci sledovalo online 270 hostů.

„Ráda bych na závěr konference připomněla, že Národní linka pro odvykání návykových látek na telefonním čísle 800 350 000 nově poskytuje poradenství také v oblasti odvykání psychoaktivních léků,“ doplnila Jarmila Vedralová.

> Odhad míry problematického užívání psychoaktivních léků v populaci

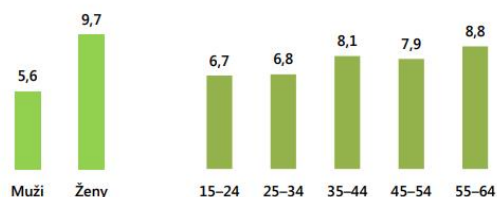
Národní výzkum užívání návykových látek 2016:

KOMBINACE

- užívání sedativ/hypnotik a/nebo opioidních analgetik **získaných bez lékařského předpisu**
23 % sedativa
53 % op. analgetika
- užívání sedativ/hypnotik a/nebo opioidních analgetik **v rozporu s doporučením lékaře nebo lékárníka**
14 % sedativa
47 % op. analgetika

= 44,7 % uživatelů léků

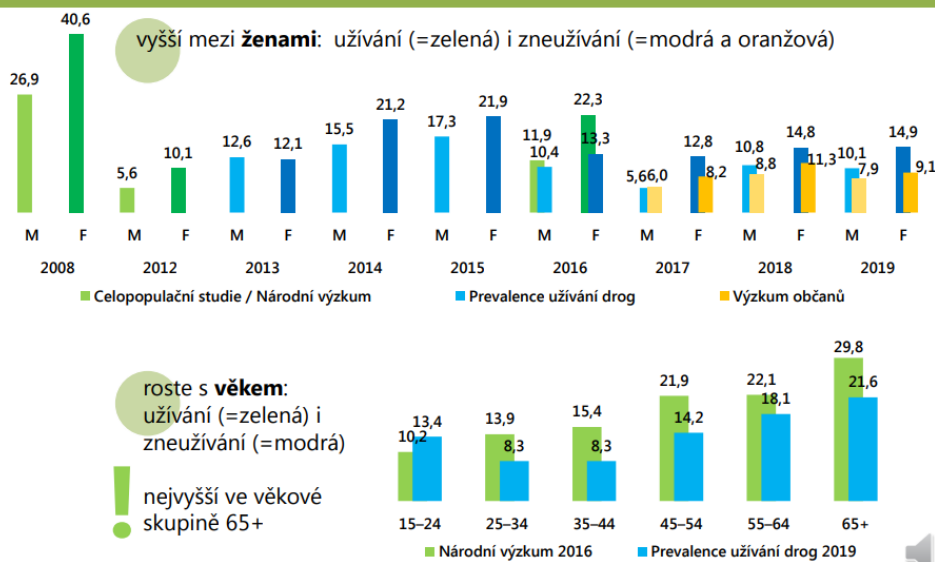
odpovídá 7,7 % populace (15-64 let)
(95% CI: 6,7-8,7 %)

v přepočtu na počet obyvatel
600-770 tis. osob ve věku
15-64 let

Užívání psychoaktivních léků podle pohlaví a věku

MRAVČÍK, V. et al. 2005–2020. *Výroční zprávy o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2004–2019*. Praha: Úřad vlády ČR.

Záznam konference na YouTube: <https://youtu.be/QCAiu0mQDBY>

Prezentace z konference naleznete zde: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/koordinace/prezentace-k-vystoupenim-prednasejicich-na-on-line-konferenci-psychoaktivni-leky-2020-184398/>

Kontakt pro média:

Mgr. Kristina Vurmová Labohá
tel: +420 737 247 167, vurmova.kristina@vlada.cz